

Riksdagens protokoll

2011/12:122

Fredagen den 1 juni

Kl. 09.00 – 09.46

Protokoll
2011/12:122

1 § Ny riksdagsledamot

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprovsningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot

Till Valprovsningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Lena Sommestad (S) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 1 augusti 2012 sedan Thomas Östros (S) avsagt sig uppdraget.

Valprovsningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 30 maj 2012

Marianne Eliason

ordförande

/Kerstin Siverby
sekreterare

2 § Ledighet

Tredje vice talmannen meddelade att *Teres Lindberg* (S) ansökt om ledighet under tiden den 15 juli–31 december.

Kammaren biföll denna ansökan.

Tredje vice talmannen anmälde att *Sven Britton* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för *Teres Lindberg*.

3 § Minskning av antalet suppleanter i miljö- och jordbruksutskottet

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i miljö- och jordbruksutskottet skulle minskas från 28 till 27.

Kammaren medgav denna minskning.

4 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Tredje vice talmannen meddelade att voteringen *torsdagen den 7 juni kl. 12.00* skulle utgå.

Voteringen kl. 16.00 skulle äga rum enligt tidigare planering.

5 § Återkallelse av motion

Tredje vice talmannen anmälde att Göran Montan (M) i skrivelse den 31 maj återkallat den av honom väckta motionen 2011/12:Fi230 Högfrekvenshandel.

Tredje vice talmannen meddelade att talmannen avskrivit denna motion.

Skrivelsen lades till handlingarna.

6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2011/12:381

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:381 Lokalisering av statliga myndigheter av Jasenko Omanovic (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 12 juni 2012.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 30 maj 2012

Socialdepartementet

Stefan Attefall (KD)

Enligt uppdrag

Lars Hedengran

Rättschef

Interpellation 2011/12:382

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:382 De palestinska fångarnas situation i Israel av Arhe Hamednaca (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 28 juni 2012.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 31 maj 2012

Utrikesdepartementet

Carl Bildt

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:383 Palestinas medlemskap i FN
av Hillevi Larsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 28 juni 2012.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 31 maj 2012

Utrikesdepartementet

Carl Bildt

7 § Svar på interpellation 2011/12:343 om bindande regelverk för företags ansvar för mänskliga rättigheter

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Bodil Ceballos har frågat mig om jag i ljuset av de senaste händelserna avser att driva frågan om ett bindande regelverk för företags ansvar på global nivå och EU-nivå.

Ansvarsfullt företagande (Corporate Social Responsibility, CSR) ska vara företagsägt och företagsdrivet. Regeringen stöder emellertid företagen genom dialog med stater om vikten av ett ansvarsfullt företagande som inkluderar staternas ansvar att skydda mänskliga rättigheter, MR, och företagens ansvar att respektera MR liksom övriga beståndsdelar i CSR – arbetsvillkor, miljöhänsyn, antikorruption och frihet på nätet.

Min uppfattning är att bindande regelverk aldrig kan ersätta en informerad och meningsfull dialog och öppenhet mellan stater, företag, arbetstagarorganisationer och det civila samhället. Det är också därför som regeringen har en CSR-ambassadör som har till uppgift att främja företags CSR-arbete såväl i Sverige som internationellt.

Det finns en rad ramverk och principer som rör företag och mänskliga rättigheter. Förra året antog FN:s råd för mänskliga rättigheter enhälligt vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter som Sverige har varit drivande i att förhandla fram. Även OECD har antagit riktlinjer för multinationella företag. Sveriges engagemang i frågan bidrog även till att FN:s ramverk för företag och mänskliga rättigheter nu också utgör en viktig del av EU-kommissionens nya meddelande om CSR som lades fram i oktober 2011.

Enligt såväl FN:s vägledande principer för företag och MR som OECD:s riktlinjer är det staters ansvar att skydda mänskliga rättigheter. Men även företag har ett ansvar att respektera mänskliga rättigheter, och detta ansvar gäller oavsett om det land som de verkar i har kapacitet eller vilja att uppfylla sina internationella åtaganden att skydda de mänskliga rättigheterna eller ej.

Såväl FN som EU pekar på att vägen framåt består av en ”smart mix” av frivilliga och obligatoriska åtgärder på CSR-området. Sverige var exempelvis först i världen med att ställa krav på hållbarhetsrapportering av statliga bolag. Vi ska dock vara mycket försiktiga med att införa bindande bestämmelser. Det finns ingen automatik i att bindande regelverk leder till att företag kommer att göra bättre ifrån sig i arbetet med att respektera MR. Det finns alltid en risk att bindande regleringar blir

kontraproduktiva genom att de styr företagens uppmärksamhet mot några få enskilda frågor i stället för att ta ett helhetsansvar. Som svar på Bodil Ceballos fråga anser jag att bindande regelverk på global nivå eller EU-nivå inte är den rätta vägen att gå.

Vad som krävs är framför allt en insikt och uttalad vilja att ta ansvar för hur den egna verksamheten påverkar samhället. Många svenska företag är ledande på sina områden när det gäller att ta ett sådant ansvar och har därmed en klar konkurrensfördel. Vi ska inte heller underskatta den positiva bild som det stora flertalet ansvarsfulla företag skapar av Sverige som land ute i världen.

Anf. 2 BODIL CEBALLOS (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för svaret. Jag håller dock inte med om slutsatsen att det inte behövs ett bindande regelverk. Det tycker jag att alla skandaler som har briserat de senaste åren med all tydlighet visar.

De senaste dagarna har en av de riktigt stora praktiskandalerna med ett svenskt bolag inblandat lett till att stora aktieägare säljer av sina innehav i bolaget på grund av dess ovilja att lägga alla kort på bordet angående sina förehavanden i Sudan. Jag tänker förstås på Lundin Petroleum.

Hur Lundin Petroleum för några år sedan kunde bjudas in för att berättiga om hur man kan bedriva ansvarsfull verksamhet i utvecklingsländer för företag med tankar på att engagera sig i utvecklingssamarbete är för mig en gåta med tanke på vad vi redan då visste om påstådda brott mot mänskligheten och att företaget var föremål för utredning.

Men regeringen satsar stort på näringslivet – exportfrämjande, större deltagande av näringslivet i biståndssammanhang etcetera – och jag motsätter mig inte det. Men det är av största vikt att regeringen också ger näringslivet de verktyg som de kan behöva i sitt arbete för att på ett hållbart och ansvarstagande sätt ska kunna arbeta även i andra länder. Allt är ju inte lika fridfullt i till exempel Sudan som hemma i Svedala.

Handelsministern medger att FN och EU menar att det behövs en blandning av frivilliga och obligatoriska åtgärder men säger ändå att vi ska vara försiktiga med att införa bindande bestämmelser eftersom det inte finns någon automatik i att bindande regelverk leder till att företag kommer att sköta sig bättre. Ministern säger till och med att det kan bli kontraproduktivt att styra företagens uppmärksamhet till några få frågor i stället för att ta ett helhetsansvar.

Jag tycker att det svaret haltar betänkligt. På vilket sätt leder frivillighet automatiskt till att företagen fokuserar på helhet i stället för på bara några frågor som finns med i ett frivilligt regelverk? Inte på något sätt, skulle jag vilja påstå. Det blir uppenbart i än det ena och än det andra fallet att även svenska företag tillhör den grupp som försöker slippa undan ansvar genom att hävda att de följer lagen i det land där de är verk-samma, oavsett om lagen i berört land fullkomligt struntar i mänskliga rättigheter. Jag menar då länder som Syrien, Vitryssland, Azerbajdzjan, Iran etcetera.

För några dagar sedan sade också Saabchefen att ett demokratikriterium för vapenexport skulle vara mycket olyckligt för svensk vapenindustri, som är mycket beroende av exporten till ett antal diktaturer. Sug på den karamellen.

Fru talman! För inte så många år sedan fanns inte så många bindande miljökrav eller regler, och argumentationen var även då att det räckte med frivillighet. I dag är bindande miljöregler inte längre främmande för företagen. Problemet är att alltför få regler är globala och att mindre nogräknade företag förlägger sina verksamheter där kraven är lägst och där de kan hänvisa till att de följer lagstiftningen i landet i fråga.

Det tråkiga är att även företag som är vana vid tuffa miljökrav från sina hemländer och som har tekniken att klara dem ändå anpassar sig nedåt till världsländets regelverk under mantrat: Vi följer landets lagstiftning.

Det är på sätt och vis förståeligt. De ska konkurrera med andra företag på samma marknader, och den som inte kan konkurrera med bättre kvalitet och pris utan bara med bättre moral slås ut i konkurrensen.

Goodwill som bygger på moral är en tillgång där det finns medvetna konsumenter och köpare men inte annars. Därför fungerar inte marknaden som en självreglerande faktor. Lagstiftning behövs som hjälp på traven.

På samma sätt ligger det naturligtvis till med frågan om mänskliga rättigheter. Det är också anledningen till att jag anser att det behövs ett globalt bindande regelverk som gäller för alla företag. Den stora vinst jag ser med ett globalt bindande regelverk är att samma spelregler gäller för alla företag. Ett bindande minimiregelverk är förutsägbart för både företag och de människor som berörs, och vi behöver inte längre bli upprörda när företag hänvisar till att de följer lagen i berört land om reglerna är desamma. Särskilt upprörda blir vi när det handlar om delvis statsägda företag eller företag som på ett eller annat vis fått hjälp av den svenska staten.

Om ministern kan utveckla sitt resonemang vore jag tacksam.

Anf. 3 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Låt mig börja med att konstatera att både Bodil Ceballos och jag tycker att det är väldigt viktigt att våra svenska företag agerar enligt OECD:s riktlinjer ute i världen. Jag tror också att Bodil Ceballos kan hålla med mig om att det finns många svenska företag som vi kan vara stolta över och som är förebilder ute i världen.

Ett tydligt exempel på när det fungerar utan bindande regelverk, ännu bättre än med den lagstiftning som finns i landet, såg jag när jag besökte H & M i Turkiet och en fabrik de hade där. Turkiets miljölagstiftning har vissa kriterier; H & M ställde upp väldigt mycket högre kriterier. Därmed fick den här fabriken anpassa sig för att fortfarande kunna vara producent. Detta gjorde dessutom att alla andra fabriker inom denna sektor också var tvungna att höja sin kvalitet. De visste att om de skulle kunna vara med och konkurrera om order från internationella företag gäller en högre standard än den som finns enligt lagstiftningen i landet. Det är ett tydligt exempel, och jag har sett detta i flera andra länder också.

Jag håller med: Att bedriva ansvarsfullt företagande i länder med brist på eller avsaknad av demokrati eller i konfliktzoner ställer betydligt större krav på företag som verkar där än vad som är fallet i stabila demokratier. Företagen ska noggrant informera sig om tillståndet för lokalbefolkningen och försäkra sig om att de eller deras affärspartner inte medverkar i eller bidrar till kränkningar av mänskliga rättigheter eller, som i

exemplet jag gav, bedriver direkt miljöskadlig verksamhet. De ska också ha en tydlig, systematiserad process för att identifiera och motverka potentiella negativa konsekvenser, och de ska ha system för att gottgöra människor som drabbats av kränkningar.

Bindande regelverk för CSR skulle innebära att vi överlät huvudansvaret inom CSR från företagen till politikerna. Då finns det en risk att uppfyllandet av regleringen blir ett huvudmål i sig självt och att företagen missar det allra viktigaste, det vill säga att ha en egen etisk kompass och en uppförandekod som är anpassad efter företagets typ av verksamhet och var det är verksamt.

Jag tror mer på, som jag sade, att vi har en informerad och meningsfull dialog mellan stater, företag och det civila samhället. Jag tror att det skulle vara mycket svårt att skapa effektiva bindande regelverk kring hur den viktiga dialogen mellan företag och dem som påverkas av företagens verksamhet ska gå till.

Som jag också sade tidigare tycker vi att det är väldigt viktigt att vi som regering engagerar oss i en dialog med företagen och det civila samhället i de här frågorna. Staten kan bidra med en plattform för dialog och underlätta olika initiativ från näringslivet till frivilliga regleringar, till exempel i form av riktlinjer, men också visa hur man går från principer till handling.

Vi har också en CSR-dialog direkt med andra stater där vi engagerar oss i olika internationella organisationer – OECD är ett exempel – för att förbättra och utveckla de frivilliga regelverk som finns. Det var just därför som vi i maj förra året beslutade om ytterligare ett ben inom CSR. Vid det tillfället handlade det om frihet på nätet.

Vi har också engagerat oss i en dialog med ICT-branschen tillsammans med det civila samhället. Vi ser nämligen att det är ett område som också är väldigt känsligt. Det är ett verktyg som naturligtvis kan användas på både bra och dåliga sätt, och det är en svår balansgång hur man verkar i länder som inte är demokratier.

Vi avser också att ta fram en strategi för hur Sverige ska föra bilaterala dialoger om CSR och vilka länder vi då särskilt ska prioritera. En sådan dialog bör ha sin utgångspunkt i FN:s ramverk och vägledande principer för företag och MR. Jag ser det som allra viktigast att vi använder CSR i svåra länder, länder som är icke-demokratier och där grava kränkningar mot mänskliga rättigheter sker.

Anf. 4 BODIL CEBALLOS (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att instämma: Naturligtvis tycker jag också att det finns väldigt många bra svenska företag som agerar ute i världen. Men det är för att komma åt dem som agerar fel, dem som missköter sig, som det behövs ett bindande regelverk. Jag talar om ett minimiregelverk, ett golv som inget företag – i världen, helst – får lov att gå under. Det blir nämligen det sätt vi har att sedan kunna ställa de företagen till ansvar. Om vi inte har ett bindande regelverk, kopplat till någon form av sanktioner, kan vi aldrig ställa företagen till ansvar för att de inte har upprätthållit respekten för de mänskliga rättigheterna.

CSR i sig inkluderar egentligen inte mänskliga rättigheter. Det handlar om de sociala rättigheterna, och det är väldigt mycket fokuserat på arbetstagarnas rättigheter. Därför är Global Compact ett komplement till

detta, och nu även Ruggieregelverket som ministern också hänvisar till. När man läser Ruggieregelverket ser man att det handlar om tre olika delar – att staterna har ett ansvar att skydda mot tredje parts brott mot de mänskliga rättigheterna, däribland företagens brott mot mänskliga rättigheter, att företagen har ett ansvar att respektera de mänskliga rättigheterna samt att man ska ha tillgång till gottgörelse.

En vägledande princip i Ruggieregelverket – jag tror att det är den första – handlar om att länderna också ska ha någon form av rättsligt ramverk som gör detta till en skyldighet för företagen. Jag skulle därför vilja veta hur ministern avser att arbeta för att implementera detta regelverk, som vi har varit drivande i att ta fram, också i svensk rätt. Jag som lagstiftare är ju här för att skapa de lagar och system som vi i Sverige behöver, i det här fallet för vårt förhållande till företagen. Sedan har företagen sitt ansvar att arbeta vidare med de regelverk som finns, men också att ha en högre moral än minimiregelverket om de så vill – och det hoppas vi ju att de vill.

Här i Sverige är vi medvetna konsumenter och medvetna köpare, och företagen brukar ofta anpassa sig till de krav vi som konsumenter ställer. Men det ser ju inte likadant ut i andra länder. När vi då inte har ett minimigolv för företagen är det lätt hänt att de lägger sig på den lägsta nivån, och i dag är den lägsta nivån den lagstiftning som finns i det aktuella landet. Jag tycker inte att vi kan fortsätta att ha det så här.

Ministern har en väldigt viktig uppgift att förmedla en annan syn på hur företagen behöver bete sig i resten av världen. Vi har ju också i uppgift att stärka de svenska företagens konkurrenskraft i resten av världen, och då är det bra om det finns ett gemensamt regelverk så att de svenska företagen inte behöver sänka sina ambitioner för att anpassa sig till andra företag och andra ambitioner i andra länder. Här tycker jag verkligen att ministern kan göra mycket arbete, både på FN-nivå och på EU-nivå. Men sedan måste vi också arbeta med att implementera Ruggieregelverket här i Sverige. Det ligger verkligen på ministrernas bord att ta initiativ till detta och också att komma till oss i riksdagen med frågan så att vi i en dialog också med riksdagen, inte bara med företagen, kan komma vidare i den processen.

Anf. 5 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Vi ska inte handla med allt och alla. Att vi följer FN- och EU-sanktioner är till exempel självklart. Jag vill ta detta lite bredare. Handel och öppenhet är i regel bättre än isolering och slutenhet. Det är också oerhört viktigt att svenska företag finns ute i världen, även i svåra länder, för att kunna förbättra situationen för människorna som bor i dessa länder och göra skillnad i verkligheten.

Svenska företag tar med sig svenska värderingar när de etablerar sig i andra länder. De sprider teknik och förbättrar möjligheterna för människor att kommunicera med omvärlden och med varandra. De utgör också värdefulla ögon och öron ute i världen.

Vi startar där och konstaterar hur viktigt det är att befinna sig i svåra länder.

Jag är övertygad om att en överväldigande del av de företag som ägnar sig åt internationella affärer gör det efter att ha vägt samman förutsättningar, möjligheter och risker i olika länder.

Att vara noggrann och göra kloka avvägningar blir naturligtvis extra viktigt på svåra marknader. Inte minst kräver konsumenterna i allt större utsträckning att företagen agerar i enlighet med erkända normer och principer för mänskliga rättigheter, det vill säga att vi svenskar kräver att också våra svenska företag agerar enligt de riktlinjer som finns i dag från OECD, Global Compact och CSR – helt enkelt en etisk kompass ute i världen.

Jag är övertygad om att det här är ganska självstyrande. Vi ser att de företag som inte agerar enligt riktlinjerna får det väldigt mycket tuffare här hemma i Sverige, och det är precis så som det ska vara. Man vet att man stärker sitt varumärke genom att bete sig etiskt riktigt. Det är också något som sprids över hela världen i dag hur viktigt detta arbete är.

Jag ser en stor skillnad bara från när jag började som handelsminister för snart fem år sedan mot hur det ser ut i dag. Jag ser också i verkligheten – Kina är ett sådant tydligt exempel – hur företag som handlar med Sverige, som handlar internationellt, har fått ändra sina riktlinjer och sin inställning till sina arbetstagare, helt enkelt för att få vara med i den internationella konkurrensen.

Det här fungerar alldeles utmärkt. Jag är inte för att ha ett bindande regelverk för svenska företag här hemma, inte på det sättet.

Jag ska också berätta lite grann om det praktiska arbete som vi bedriver ute i världen, som jag är övertygad om också är ett väldigt viktigt verktyg för att göra skillnad i verkligheten för människor som lever i svåra länder. Det handlar om vår CSR-dialog, och den har vi valt att föra med svåra länder. Vi har till exempel ett väl etablerat samarbete med Kina. Vi har en dialog om CSR med kinesiska företag just för att berätta vad som är vår svenska syn, vad som är regeringens svenska syn på CSR, hur våra svenska företag tänker, vad vi gör för att stärka varumärket Sverige och vad de svenska företagen gör för att stärka sina varumärken.

Vi bedriver det här arbetet också i Saudiarabien. Det är väldigt viktigt att där försöka främja kvinnligt ledarskap och titta på förebilder i företag som leds av kvinnor och där kvinnor också är anställda. Vi tittar också på det här arbetet i Irak och i Turkiet.

Jag tror att den rätta vägen att gå är att regeringen har en dialog om CSR och påpekar vikten av det och att vi också finns med i den praktiska verkligheten där företagen visar på hur man kan vara.

Anf. 6 BODIL CEBALLOS (MP):

Fru talman! Jag är precis som ministern för handel och öppenhet, inte slutenhet. Men jag menar att det är en hjälp för de svenska företagen och för företag generellt om det finns ett gemensamt bindande regelverk, helst på global nivå, som talar om var golvet för hur man beter sig ligger och att det ska vara samma för alla.

Jag tror att det är en fördel för företagen att ha gemensamma spelregler, att veta vad det är som gäller och att också veta att man faktiskt kan bli skyldig att betala eller gottgöra dem som drabbas av den egna verksamheten om man inte följer regelverket. Där skiljer vi oss åt, för ministern tror att det räcker med att vi bara talar med företagen om det här och att de sinsemellan tillsammans med regeringen och kanske med andra internationella aktörer kommer överens om någonting medan vi som lagstiftare hålls utanför den dialogen. Jag kan nämligen inte minnas

att vi har haft den dialogen här i riksdagen så mycket. Ministern och jag har ibland talat om det här i interpellationsdebatter, men vi har inte haft den dialogen i utskottet. Nu ligger ju inte handelsfrågorna i utrikesutskottet lika mycket som i näringsutskottet, men jag har inte hört att den dialogen varit så mycket där heller.

Problemet när det gäller de svenska företagen är att de inte alltid tar med sig svenska värderingar. Som ministern säger kan det få återverkningar på hemmaplan, och det är det som Lundin Petroleum just nu upplever här i Sverige. Det är uppenbart att de inte tog med sig de svenska värderingarna till Sudan, och det får nu återverkningar här på hemmaplan när aktieägarna drar tillbaka sitt kapital. Men varför tillät man Lundin Petroleum att bete sig som de gjorde från början? Varför fanns det inte ett regelverk som kunde ha stoppat det, som kunde ha gjort att Lundin Petroleum hade skött sig på det sätt som vi hoppas att svenska företag gör? Där har vi olika bild av hur man löser den ekvationen.

Jag hoppas att vi kan fortsätta dialogen och att också riksdagen får vara inblandad i processen.

Anf. 7 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Jag vill tacka Bodil Ceballos för en viktig interpellation. Jag tror att det är bra att lyfta de här frågorna regelbundet och att vi skulle ha mer debatt om dem också här hemma i Sverige för att företagen ska se hur viktiga svenska människor, som också är konsumenter, tycker att de är. Glädjande nog ser vi att konsumenterna ställer allt högre krav på att det här ska ske på ett bra sätt när det gäller varor, tjänster och teknologier.

När det gäller statliga bolag ska naturligtvis staten föregå med gott exempel och ta ett tydligt ägaransvar i de här frågorna. Det är också därför som vi inför att man ska jobba enligt de här principerna och tänka på hållbarhet. Men när det gäller privata företag har jag mycket svårt att se att regeringen skulle gå in och besluta om lagstiftning. Där måste det faktiskt få vara marknaden som styr. Vi ser ganska ofta tydliga exempel på att marknaden styr åt rätt håll i dag.

Svenska företag vet också hur starkt det svenska nationella varumärket Sweden är. Det är världens starkaste. Ska man kunna dra nytta av det gäller det att agera enligt en etiskt riktig kompass och enligt OECD:s riktlinjer och att arbeta enligt CSR. Det är alltför många svenska företag som är medvetna om det.

Jag har gott hopp inför framtiden om att många fler internationella företag också kommer att respektera de här riktlinjerna och vägledande principerna.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2011/12:369 om 30 bilfria mil

Anf. 8 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att göra för att Vätternrundan ska kunna köras mer trafiksäkert och för att påskynda

arbetet med de 30 bilfria milen. Bakgrunden till frågorna är att organisationen för cykelevenemanget Vätternrundan vill kunna få till stånd en avlysning av biltrafiken under evenemanget av säkerhetsskäl.

En ökande och säker cykling är självklart bra för alla. Regeringen har därför tillsatt en cykelutredning, som den 1 oktober i år kommer att redovisa sina förslag till hur vi kan åstadkomma en ökad och säker cykling. Många lovande lokala och regionala ansatser finns också för att underlätta cyklingen.

När det gäller tävling eller uppvisning på väg finns redan bestämmelser i trafikförordningen. Berörd länsstyrelse kan ge tillstånd och bestämma om de föreskrifter som kan behövas för att förebygga fara eller olägenhet för annan trafik, för dem som bor eller uppehåller sig vid vägen eller som behövs av andra skäl. Åtgärder som enkelriktning eller avstängning är möjliga enligt bestämmelserna, om tillståndsmyndigheten finner att det är den bästa lösningen. Vid bedömningen bör hela situationen vägas in, det vill säga hur tävlingen eller uppvisningen är tänkt att genomföras, om den har stort allmänintresse, om vägen används för andra ändamål, om trafiken kan ledas om eller om det finns andra lösningar för transporter och boende eller verksamheter som behöver använda vägen.

Någon ändring av trafikförordningen är alltså inte aktuell, eftersom bestämmelserna redan ger goda möjligheter till bedömningar utifrån förhållandena i det enskilda fallet. Jag har fullt förtroende för att myndigheterna gör bra avvägningar mellan de olika intressen som kan finnas, med hänsyn till allmänintresse, trafiksäkerhet, framkomlighet och i dialog med de berörda.

Anf. 9 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Vi har ett gemensamt mål, nämligen att ingen ska dö eller skadas svårt i trafiken. Det ska vi jobba tillsammans för. De oskyddade trafikanterna, alltså gående och cyklister, är mest utsatta. Här skulle vi kunna göra mycket mer tillsammans med kommuner och regioner för att få fler trafiksäkra vägar för cyklister och cykelvägar och gångvägar som är bra för cyklister och gående.

Att cykla är härligt, roligt, nyttigt och billigt – ja, kanske inte så roligt en sådan här regnig dag. Det är dock bra för folkhälsan och mycket annat att vi uppmuntrar till mer cykling i Sverige. Det borde vara lättare att ta sig med cykel till jobb, skola och fritidsaktiviteter. Man kan också uppmuntra till mer cykling genom att underlätta för tävlingscyklister när de tränar och genomför sina lopp.

Vätternrundan är ett stort idrottsevenemang. Både tävlingscyklister och motionärer tar sig de 30 milen runt Vättern, och det har man gjort i 45 år. I år startar 23 000 deltagare från 35 länder. Vätternrundan är så populär att kineserna tänker införa en Vätternrunda i Kina. Det är alltså ett väldigt bra arrangemang.

Det finns dock ett problem, och det vet jag eftersom jag har cyklat Tjejevättern, Halvvättern och hela Vätternrundan. Det är väldigt besvärligt med bilisterna som ska förbi, och det är både tung yrkestrafik och privatbilister. Det är jobbigt att cykla på vägarna när det kommer långtradare och annan trafik. Det är också farligt. Ju längre vi cyklister cyklar, desto

tröttare blir vi. Därför borde det vara möjligt att avlysa vägen. Det rör sig ju bara om ett dygn.

Vätternrundans arrangörer har lovat att se till att boende kan ta sig till sina hus, att anhöriga som vill heja kan ta sig till vissa platser och att nyttotrafiken kan ta sig fram. Det handlar som sagt bara om ett dygn per år.

Det vore fantastiskt om vi tillsammans kunde se till att Vätternrundan blir bilfritt under detta dygn. Då skulle deltagarna kunna se fram emot detta arrangemang ännu mer.

Minister säger att det redan finns tillräckligt med föreskrifter för att kunna avlysa vägen. Menar ministern de gamla från 1987 eller menar ministern nya föreskrifter? Menar ministern att länsstyrelsen redan i dag kan besluta att Vätternrundan ska vara bilfri?

Anf. 10 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Jag är glad över Monica Greens engagemang. Jag vet att Monica Green har cyklat och även kommer att cykla hela sträckan. Personligen ska jag bara cykla en del av sträckan i år.

Jag vet att fler vill kunna använda cykeln till och från arbete och studier eller som allmän avkoppling. Därför tror jag att det arbete som Trafikverket har gjort under det senaste året för att mer få in cykeln i det allmänna är en viktig utgångspunkt, även kopplat till trafiksäkerhet.

Det är riktigt det Monica Green säger. I vårt arbete med nollvisionen talar vi ofta om trafiksäkerhet och att ingen ska dö eller få allvarliga skador i trafiken. Tyvärr ser vi att de oskyddade trafikanterna är den olycksgrupp som ökar. Det är svårt att sätta fingret på varför, för många av olyckorna är singelolyckor där ingen annan är inblandad. Detta tittar vi på för att se vad som kan göras i design och planering av cykelbanor.

Fru talman! Att vilja cykla Vätternrundan kan kanske få många att börja träna. Oavsett om det är en tävling eller inte pågår det under många timmar med många människor, och då blir trafiksäkerheten viktig.

I trafikförordningen från 1998 finns möjlighet för tillsynsmyndigheten, i detta fall Länsstyrelsen i Östergötland eftersom loppet startar där. Det har varit många diskussioner. Vad jag vet är att man i arbetet för att få det bilfritt gör en helhetsbedömning av hur det kan bli så trafiksäkert som möjligt för deltagarna men också för dem som möter cyklisterna – detta i kombination med de boende, näringslivets transporter och annan typ av pendling som bör finnas.

Det finns en delsträcka som är rätt knepig i dagsläget. Det är sträckan mellan Motala och Ödeshög på riksväg 50. Här har man avslagit ansökan om att göra det helt bilfritt.

Vi ska ändå ge en stor eloge till hela arrangemanget. Med tanke på hur många tusentals som deltar är det förvånansvärt få olyckor som inträffar. Det har dock skett. När jag googlade på det såg jag att den senaste inträffade 2003, och det var en dödsolycka.

Denna fråga är också viktig informativt. Mot slutet av loppet blir man som cyklist tröttare och tröttare, vilket Monica Green nämnde, och då är det viktigt att man som arrangörerna informerar om inte sätter sig i bilen och kör därifrån. Det har nämligen lett till en del olyckor. Man måste alltså se till helheten.

Jag har fått frågan om det behövs någon form av lagändring. Vår tolkning är att det inte behövs det, utan här avgör tillsynsmyndigheten i samråd med alla andra. Det finns dessutom särskilda myndighetsföreskrifter. Det kanske har varit en tolkningsfråga om de är bindande eller inte, men lagutrymmet gör det här möjligt.

Låt oss titta lite framåt. Det vore fantastiskt om det går att få det bilfritt. Det pågår nybyggnation och ombyggnation av riksväg 50, så om några år har vi kanske löst en del av problemet och kan få ytterligare sträckor bilfria som det i dagsläget har varit svårt att ge tillstånd att helt avlysa.

Anf. 11 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Vad har Cyclastics i Hamburg, Stockholm Marathon och Göteborgsvarvet gemensamt? Ja, det är stora idrottsevenemang, men de har ytterligare en sak gemensamt. Då är trafiken avlyst. När dessa stora evenemang genomförs stängs trafiken av för att de som tar sig fram på gatorna ska kunna göra det på ett säkert sätt.

Catharina Elmsäter-Svärd har alltså rätt i att en del länsstyrelser har stängt av trafiken. Men i detta fall har frågan bollats mellan länsstyrelsen och Transportstyrelsen, och ingen har velat ta beslutet och säga slutgiltigt hur det ska bli.

Trots vårt gemensamma mål att de 30 milen runt Vättern ska bli bilfria under ett dygn varje år hänger det ändå upp sig på vissa föreskrifter och överklaganden. Hur ska vi göra då, ministern?

Vi vill båda kunna cykla Vätternrundan. Det är roligt att ministern ska cykla fyra mil i år, men nästa år kanske ministern cyklar ännu längre. Då har vi kanske nått delmålet att stänga av åtminstone delar av Vätternrundan. Vi kanske har stängt av fem, sju eller tio mil.

Om man delar upp det och ser det som delsträckor, precis som man gör när man tävlar, kan vi ha som slutligt mål att vi ska ha 30 bilfria mil.

Vad tror ministern om att vi skulle kunna jobba tillsammans för att se till att cyklisterna på Vätternrundan faktiskt får cykla bilfritt?

Anf. 12 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Monica Green gör en jämförelse med ett lopp som går i morgon, Stockholm Marathon. Det är riktigt att man där har stängt av trafiken helt. Det har gjorts en bedömning av helheten, precis som jag antar att tillsynsmyndigheten har gjort när det gäller Vätternrundan. I Stockholm handlar det om en avstängning mellan kl. 11 och 18 under lördagen. Det är en mer begränsad tid, men det är trots allt helt avstängt. Jag kan tänka mig att man har gjort bedömningen att det för dem som blir berörda av en avstängning finns fler alternativa vägar och kombinationer av kollektivtrafik. Vi har till exempel tunnelbanan som inte går ovan mark.

På den sträcka mellan Motala och Ödeshög som jag nämnde och där länsstyrelsen uppenbarligen har avslagit avstängning finns det bara en enda väg. Den har dessutom många på- och avfarter och många korsningar. Där klarar man inte kravet på en helhetsbedömning.

När det gäller min roll att uttala mig om tillståndsgivning eller ett enskilt fall avstår jag i dessa ku-tider så att jag inte överskrider några gränser. Jag delar Monica Greens ambition och tanken på delmål.

Det är inte oviktigt med de infrastruktursatsningar som görs, inte minst på riksväg 50, och de möjligheter som kan uppstå framöver. Vi har där en väg som blir en gammal väg när vi får en ny väg. Det pågår ett intensivt arbete där, så några delsträckor kanske vi kan få.

Det som jag har hört av experter på departementet är att lagutrymmet finns, men att man alltid ska göra en helhetsbedömning. Jag tror att fortsatt kontakt och dialog med organisationen för Vätternrundan, som gör ett väldigt bra arbete, kan visa på lösningar.

Anf. 13 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Det är jätteviktigt med infrastruktursatsningar. Jag vill poängtera hur viktigt det är att ha kravet att alltid se till att det finns en cykelväg när det byggs två-plus-ett-vägar. Vi har sett dåliga exempel den senaste tiden. För bilisternas skull gör man en två-plus-ett-väg, men man tar bort den cykelväg som fanns där tidigare. Jag tycker att det skulle vara ett krav att man, när man gör om vägar till två-plus-ett-vägar för att det ska vara trafiksäkrare för bilisterna, inte får ta bort cykelvägar. Det borde finnas krav på att det alltid ska byggas en cykelväg vid sidan.

Vätternrundan är ett stort evenemang. Trafiken kan läggas om, enligt arrangörerna. Det kanske behövs mer information till de boende så att de känner sig säkra på att de kan ta sig till sina bostäder under det här dygnet.

Det är en fantastisk årlig manifestation. Om vi samarbetar med alla organisationer, frivilliga krafter, myndigheter och politiker som är intresserade av att få 30 bilfria mil skulle vi kunna nå långt. Jag tror att vi kan se till att Vätternrundan blir bilfri inom några år. Jag hoppas att ministern kommer att jobba tillsammans med mig för det målet.

Anf. 14 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Det är roligt att Monica Green lyfter upp frågan om Vätternrundan. Den sätter fokus på något som känns alltmer aktuellt. Hur kan vi få människor att både vilja och kunna cykla mer än vad man gör i dag? Det finns flera skäl. Det handlar om framkomlighet och konkurrens med annat, men också om hälsa. Sådana här lopp som nu finns över hela landet och blir mer och mer attraktiva är en möjlighet.

Vi vet att det är en stor blandning på de människor som är med och det är naturligtvis bra att säkerheten för alla inblandade är så hög som möjligt. Jag delar den inställningen.

När det gäller ny infrastruktur ställs det olika krav på framkomlighet. Det handlar ofta om att en väg ska göras om. Jag vet att Monica Green i sitt eget närområde har intensiva diskussioner om en väg som ska byggas ut till flera filer. Det vanligaste är att man tar mark i anspråk för att kunna bredda. Framför allt på landsbygdsvägar har det medfört att den vägren som fanns förut inte längre finns kvar. Det är inte lustigt att bli omkörd av en lastbil med kanske 70 cm till godo.

Trafikverket tittar på detta, men jag kan inte i dag säga att det ska vara ett krav att man alltid ska göra en cykelväg när man bygger en två-plus-ett-väg. Ambitionen finns mer och mer i kommunerna. Vi är naturligtvis positiva till det.

Jag tycker också att det är bra med mer information till de boende. Det är alltid bra med mobility management. Kunskap och information tror jag kan vara en väg. Jag delar målbilden att det vore fantastiskt om vi kunde ha 30 bilfria mil.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställes

den 1 juni

2011/12:405 Kulturarvslyftet

av *Gunilla Carlsson* i Hisings Backa (S)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

2011/12:406 Vindkraftsvinster

av *Gunnar Sandberg* (S)

till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

2011/12:407 Yrkeshögskoleutbildning

av *Isak From* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2011/12:408 Parboendegaranti

av *Christina Karlsson* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2011/12:409 Oseriösa företag

av *Monica Green* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2011/12:410 Israels ockupation av Palestina

av *Monica Green* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:411 Fehmarnförbindelsen, länken som knyter Sverige till kontinenten

av *Leif Jakobsson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:412 Franchisetagarnas utsatta situation

av *Börje Vestlund* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 juni.

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 1 juni

2011/12:616 Leyla Zana och andra politiska fångar i Turkiet

av *Jabar Amin* (MP)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:617 Åtgärder mot rökning bland ungdomar

av *Lennart Axelsson* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2011/12:618 Kulturarvslyftet

av *Josefin Brink* (V)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2011/12:619 Fängslad kurdisk människorättskämpa

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:620 Tågförbindelser till Kramfors

av *Eva Sonidsson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:621 Turkiets SRHR-politik

av *Carina Hägg* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:622 Utvärdering av F-skatt

av *Peter Persson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 5 juni.

11 § Kammaren åtskildes kl. 9.46.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Ny riksdagsledamot	1
2 § Ledighet.....	1
3 § Minskning av antalet suppleanter i miljö- och jordbruksutskottet.....	1
4 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan.....	2
5 § Återkallelse av motion.....	2
6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
7 § Svar på interpellation 2011/12:343 om bindande regelverk för företags ansvar för mänskliga rättigheter	3
Anf. 1 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	3
Anf. 2 BODIL CEBALLOS (MP)	4
Anf. 3 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	5
Anf. 4 BODIL CEBALLOS (MP)	6
Anf. 5 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	7
Anf. 6 BODIL CEBALLOS (MP)	8
Anf. 7 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	9
8 § Svar på interpellation 2011/12:369 om 30 bilfria mil	9
Anf. 8 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	9
Anf. 9 MONICA GREEN (S)	10
Anf. 10 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	11
Anf. 11 MONICA GREEN (S)	12
Anf. 12 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	12
Anf. 13 MONICA GREEN (S)	13
Anf. 14 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	13
9 § Anmälan om interpellationer	14
10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	15
11 § Kammaren åtskildes kl. 9.46.	15